

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет
Кафедра української й іноземних мов та методик
викладання в початковій та дошкільній освіті

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)
«СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ В ОСВІТІ»

Відомості про викладача

ПІБ	Комогорова Марина Іванівна
Посада викладача	доцент кафедри української й іноземних мов та методик викладання в початковій та дошкільній освіті
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?user=V1LUCaQAAAAJ&hl=uk&oi=ao
Електронна адреса	m.i.komohorova@npu.edu.ua

I. Основна мета навчальної дисципліни

Метою навчальної вибіркової дисципліни є формування в аспірантів глибокого розуміння ключових глобальних тенденцій в освіті, зокрема процесів інтернаціоналізації, цифрової трансформації, забезпечення якості, інклюзії та освіти для сталого розвитку. Курс викладається англійською мовою з метою розвитку академічної англомовної компетентності, що необхідна для здійснення наукових досліджень у міжнародному контексті, участі в освітніх проєктах, публікаційної активності в рецензованих англомовних журналах. Дисципліна спрямована на оволодіння здобувачами третього рівня вищої освіти інструментами порівняльного аналізу освітніх систем, критичного осмислення міжнародної освітньої політики та застосування кращих світових практик у національному освітньому середовищі.

II. Місце навчальної дисципліни в програмі підготовки фахівців

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	Третій (освітньо-науковий)
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки
Рік впровадження	2025
Шифр навчальної дисципліни	СВ 31
Семестр навчання	5

III. Програмні результати навчання

Інтегральна компетентність. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти/педагогіки у процесі дослідницько-інноваційної та професійної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики; застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення в галузі освіти й педагогіки.

ЗК 1 Здатність оволодівати загальнонауковими (філософськими) компетентностями, формувати системний науковий світогляд, професійну етику та загальний культурний світогляд завдяки

абстрактному мисленню, критичному аналізу, оцінці, синтезу і генеруванню нових та складних ідей.

ЗК 2 Здатність здійснювати наукову комунікацію усно та письмово, презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовою європейського простору, демонструвати культуру наукового мовлення, використовувати лінгвістичний інструментарій та встановлювати продуктивні зв'язки для обміну досвідом.

ЗК 3 Здатність здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел, користуватися бібліотеками (традиційними й електронними), використовувати інформаційні ресурси у відкритому доступі наукометричних баз Scopus та Web of Science.

ЗК 6 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій школі та наукових установах, планувати й проводити навчальні заняття з використанням компетентнісного підходу, застосовувати знання на практиці.

ЗК 7 Здатність проявляти ініціативу, соціальну відповідальність, мотивувати колектив до спільної мети, ефективно працювати в команді, цінувати різноманітність і мультикультурність, усвідомлювати гендерну рівність та рівні можливості.

ФК 1 Здатність застосовувати наукову термінологію педагогічної науки та створювати ієрархічні структури наукових понять; розуміти системні зв'язки та цілісність педагогічних явищ і процесів; відстежувати сучасну нормативно-правову базу освіти та освітню політику України; формувати стратегічне бачення розвитку науки; аналізувати педагогічні явища в історичній ретроспективі; здійснювати компаративний аналіз педагогічних проблем у міжнародному та національному контекстах; інтегрувати інноваційний педагогічний досвід у власні наукові дослідження в закладах загальної середньої освіти та вищої школи.

ФК 2 Здатність до дослідницького навчання; дотримання етичних принципів у професійній взаємодії; розвиток емпатії та поваги до індивідуальних особливостей інших, міжкультурної толерантності.

ФК 3 Здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії та ефективної комунікації в закладах загальної середньої освіти та вищої школи; навички презентації наукових досліджень та ідей; володіння науковим стилем викладу; участь у різних формах професійно-педагогічного і наукового спілкування; встановлення продуктивної співпраці та обміну досвідом (емоційним, соціальним, практичним).

ФК 9 Здатність ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітній діяльності закладів загальної середньої освіти та вищої школи; володіння методичними основами застосування ІКТ; впровадження сучасних цифрових технологій для вирішення освітньо-наукових завдань, моделювання педагогічних процесів, проведення моніторингу та аналізу експериментальних результатів.

ФК 12 Здатність інтегрувати принципи сталого розвитку в освітній процес закладів загальної середньої освіти та вищої школи та наукові дослідження; розуміння глобальних цілей сталого розвитку та шляхів їх реалізації через освіту; вміння формувати екологічну свідомість та соціальну відповідальність у суб'єктів навчання.

ФК 14 Здатність розробляти та реалізовувати стратегії відновлення освітньої галузі після воєнних дій; впровадження інноваційних педагогічних підходів для подолання наслідків освітніх втрат; проектування освітніх програм, спрямованих на національно-патріотичне виховання та формування стійкості в суб'єктів навчання; інтеграція міжнародного досвіду постконфліктної відбудови освітніх систем у вітчизняний контекст.

ПРН 1 Демонструє розуміння фундаментальних філософських категорій та їх застосування в освітніх дослідженнях; аналізує освітні феномени через призму різних філософських концепцій; формує власну освітню філософію на основі критичного осмислення історичних та сучасних філософських парадигм; інтегрує філософські методи пізнання у науково-педагогічну діяльність.

ПРН 4 Володіє іноземною мовою на рівні, достатньому для фахового спілкування та дослідницької діяльності; читає та аналізує наукову літературу іноземними мовами; представляє результати досліджень на міжнародних наукових заходах; пише наукові тексти іноземною мовою; здійснює міжнародну наукову комунікацію.

ПРН 5 Вільно оперує науковою термінологією педагогічної науки; створює та застосовує ієрархічні структури наукових понять; аналізує педагогічні явища у системному взаємозв'язку; моніторить зміни у нормативно-правовій базі освіти та освітній політиці України; формує стратегічне бачення розвитку педагогічної науки; здійснює компаративний аналіз освітніх процесів у міжнародному та національному контекстах; інтегрує інноваційний педагогічний досвід у власну наукову та практичну діяльність.

ПРН 9 Застосовує інноваційні методи та прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності; проектує структуру, зміст та процес проведення різних типів навчальних занять; демонструє високий рівень педагогічного спілкування; ефективно використовує вербальну та невербальну комунікацію; конструктивно вирішує педагогічні конфлікти; адаптує комунікацію відповідно до особливостей різних цільових аудиторій.

ПРН 12 Планує й організовує науково-педагогічну діяльність з урахуванням регіонального контексту; демонструє розуміння гносеологічних основ освіти; обґрунтовано застосовує наукові методи у власних дослідженнях; адаптує, модифікує та створює інноваційні дослідницькі методи і технології; впроваджує ІКТ для реалізації наукових проєктів.

ПРН 18 Ефективно комунікує з представниками наукової спільноти та громадськістю державною та іноземною мовами; презентує результати досліджень на національних і міжнародних наукових заходах; готує наукові публікації відповідно до міжнародних стандартів; бере участь у міжнародних дослідницьких проєктах.

ПРН 20 Розробляє стратегії відновлення освітньої системи в контексті післявоєнного відродження України; інтегрує міжнародний досвід реконструкції освітньої інфраструктури; впроваджує інноваційні підходи до трансформації освітнього середовища з урахуванням післявоєнних викликів; розвиває міждисциплінарні дослідження з питань відновлення освіти та науки; залучає міжнародну академічну спільноту до процесів відбудови освітньої системи України.

ПРН 21 Керуватись нормативно-правовими документами у діяльності наукових установ та ЗВО. Визначати цілі інноваційної діяльності та впроваджувати кращі практики у професійній роботі.

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Глобальні освітні парадигми та трансформації

Тема 1. Еволюція освітніх парадигм у глобальному контексті. Розглядаються основні етапи розвитку світових освітніх парадигм: від традиційної до конструктивістської, компетентнісної, гуманістичної, цифрової та трансформаційної. Аналізуються філософські, культурні та соціальні основи змін у підходах до навчання й виховання в різних країнах.

Тема 2. Глобалізація та її вплив на освітню політику. Досліджуються процеси глобалізації в освіті, роль міжнародних організацій (ЮНЕСКО, ОЕСР, Світовий банк) у формуванні освітньої політики, тенденції уніфікації стандартів, інтернаціоналізації вищої освіти, мобільності студентів і викладачів.

Тема 3. Порівняльна педагогіка та міжнародні освітні системи. Аналізуються освітні системи різних країн (Фінляндія, Сінгапур, Канада, Південна Корея) на основі підходів до забезпечення якості освіти, професійної підготовки вчителів, інноваційних практик навчання. Розглядається поняття «освітнє запозичення» та його адаптація у вітчизняному контексті.

Змістовий модуль 2. Цифровізація, інклюзія та сталий розвиток

Тема 4. Цифрова трансформація освіти: виклики та можливості. Вивчаються інноваційні технології в освіті (EdTech, штучний інтелект, big data, гейміфікація), особливості дистанційного, змішаного та гібридного навчання. Аналізується вплив цифровізації на педагогічну взаємодію, навчальний контент та оцінювання.

Тема 5. Інклюзивна освіта та рівний доступ до навчання. Розглядаються підходи до реалізації інклюзії у світовій практиці, моделі підтримки дітей з особливими освітніми потребами, принципи Universal Design for Learning (UDL). Окреслюється роль інклюзивної політики у формуванні демократичного суспільства.

Тема 6. Освіта для сталого розвитку та глобального громадянства. Досліджуються цілі сталого розвитку ООН (SDG 4 – якісна освіта), шляхи їх реалізації через освітні програми. Аналізується концепція глобального громадянства, формування екологічної свідомості, культури миру, соціальної відповідальності та міжкультурного діалогу.

Змістовий модуль 3. Освіта у контексті викликів XXI століття

Тема 7. Освіта в умовах надзвичайних ситуацій та постконфліктної відбудови. Вивчаються підходи до забезпечення безперервності навчання в умовах війни, пандемії, міграції. Аналізується роль освіти у формуванні стійкості та відновленні суспільства після криз. Окреслюються практики роботи з травмованими учасниками освітнього процесу.

Тема 8. Майбутнє освіти: гнучкі навички та безперервне навчання. Аналізуються вимоги до навичок майбутнього: критичне мислення, креативність, комунікація, співпраця, цифрова та емоційна грамотність. Розглядаються концепції *lifelong learning* та освіти впродовж життя як стратегія адаптації до змін.

Тема 9. Лідерство та управління змінами в глобальній освіті. Описується роль педагогів як агентів змін в епоху трансформацій. Вивчаються моделі освітнього лідерства, управління інноваціями, стратегічне планування та проєктування освітніх реформ з урахуванням міжнародного досвіду.

Детальні теми лекційних, семінарських занять, питання до заліку, теми і завдання для самостійної роботи та інше містяться на курсі у Moodle.

V. Назва кафедри та викладацький склад, який буде забезпечувати викладання

Кафедра української й іноземних мов та методик викладання в початковій та дошкільній освіті
Педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова
Комогорова Марина Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент.

VI. Обсяг навчального навантаження і терміни навчання

	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
Рік і семестр навчання	Третій, п'ятий	Третій, п'ятий
Кількість кредитів	3	3
Загальна кількість годин	90	90
Лекційні заняття	20	6
Семінарські заняття	20	6
Самостійна робота	50	78

VII. Політика навчальної дисципліни

ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-akademichnu-dobrochesnist-udu>).

VIII. Основні інформаційні джерела

1. OECD. *Education at a Glance 2023: OECD Indicators* [Електронний ресурс]. – Paris: OECD Publishing, 2023. – 572 с. – Режим доступу: <https://doi.org/10.1787/eag-2023-en>
2. UNESCO. *Reimagining our futures together: a new social contract for education* [Електронний ресурс]. – Paris: UNESCO, 2021. – 186 с. – Режим доступу: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379707>
3. World Bank; UNESCO; UNICEF. *The State of the Global Education Crisis: A Path to Recovery* [Електронний ресурс]. – Washington: World Bank Group, 2021. – 55 с. – Режим доступу:

<https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/416991638768297704/>

4. Schleicher A. *World Class: How to Build a 21st-Century School System* [Електронний ресурс]. – Paris: OECD Publishing, 2018. – 172 с. – Режим доступу: <https://www.oecd.org/education/world-class-9789264300002-en.htm>

5. Zhao Y. *Catching Up or Leading the Way: American Education in the Age of Globalization*. – Alexandria, VA: ASCD, 2009. – 248 с. – ISBN 978-1-4166-0786-6.

6. Sahlberg P. *Finnish Lessons 3.0: What Can the World Learn from Educational Change in Finland?* – New York: Teachers College Press, 2021. – 264 с. – ISBN 978-0807768263.

7. OECD. *Future of Education and Skills 2030: OECD Learning Compass 2030* [Електронний ресурс]. – Paris: OECD, 2020. – Режим доступу: <https://www.oecd.org/education/2030-project/>

8. CAST. *Universal Design for Learning Guidelines version 2.2* [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу: <https://udlguidelines.cast.org/>

9. UNESCO. *Global Citizenship Education: Topics and Learning Objectives* [Електронний ресурс]. – Paris: UNESCO, 2015. – 62 с. – Режим доступу: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000232993>

10. *Education Cannot Wait. Healing and Recovery through Education in Emergencies* [Електронний ресурс]. – 2023. – Режим доступу: <https://www.educationcannotwait.org/news-stories/directors-corner/healing-and-recovery-through-education-in-emergencies>

11. UNICEF. *Education in Emergencies* [Електронний ресурс]. – 2024. – Режим доступу: <https://www.unicef.org/education/emergencies>

12. Fullan M. *The New Meaning of Educational Change* (5th ed.). – New York: Teachers College Press, 2015. – 336 с. – ISBN 978-0807756802.

13. Lukianchuk S., Komogorova M. Formation of foreign language communicative competence in students of pedagogical higher educational establishments: practical experience. *Humanities science current issues*. 2022. No. 51. P. 586–590. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/51-89>

IX. Система оцінювання

Поточний контроль

тематичні експрес-опитування (усні та письмові) на семінарських заняттях, творчі й пошукові індивідуальні роботи (групові проєкти, презентації, есе, тренувальні тести, модульні контрольні роботи) тощо.

Підсумковий контроль

Залік (диференційований)

Важливі рекомендації!

Моніторинг у формі заліку передбачає:

– виконання студентом (-ми) самостійно або під керівництвом викладача тематичних контрольних завдань на основі вивченого програмного матеріалу (накопичувальні кейси).

– демонстрацію студентом (-ми) набутих компетентностей крізь призму підсумкових тестів або захисту тематичного проєкту з використанням мультимедійних засобів та інших засобів візуалізації (PowerPoint, відео, колаж тощо) на засадах відкритості й прозорості.

Критерії оцінювання:

Під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість, емоційність та аргументованість; звертання до основної та додаткової літератури: підручників, навчальних посібників, періодичних (фахових) видань тощо; використання цитат, афоризмів, думок авторитетних вчених та ін.; аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових (тестових) завдань: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність

оформлення письмової роботи; підготовка матеріалу за допомогою мультимедійної техніки, різних технічних засобів (слайдів, таблиць, схем, діаграмних рисунків тощо).

Перезарахування окремих тем або модулів дисципліни за умови підтвердження відповідних навчальних результатів, здобутих у межах неформальної освіти (курси, тренінги, семінари, сертифікати тощо): перезарахування здійснюється на підставі поданої документації, яка підтверджує зміст, тривалість і результати навчання, та після оцінки відповідності компетентностей викладачем курсу або уповноваженою комісією, відповідно до Положення про неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu-v-udu-imeni-mykhaila-drahomanova>).

Рівень відповідності критеріям:

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач виконав програму освітнього компонента повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму освітнього компонента в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми освітнього компонента, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з освітнього компонента, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу.

Незадовільний рівень:

35 – 59 балів – з можливістю повторного складання. Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з освітнього компонента, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;

0 – 34 балів – з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента. Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.

Х. Навчальні ресурси

Основні та додаткові матеріали, необхідні для вивчення навчальної дисципліни, знаходяться в електронному навчальному курсі системи управління навчальними курсами MOODLE.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки
Протокол № 9 від 24 березня 2025 року